

RAFA GIL

AGUILERA CERNI, PREMI DE LES LLETRES VALENCIANES

Per amor a l'art

Vicent Aguilera Cerni (València, 1920), és una figura fonamental a l'hora de referir-se al panorama artístic valencià. Des de la crítica d'art, el nou premiat ha exercit, sempre amb una postura progressista i cívica, el seu magisteri.

Xulio Ricardo Trigo/Carles Gàmez

Vostè ha estat un candidat habitual al Premi de les Lletres Valencianes, ¿quina impressió li ha donat aquesta presència als mitjans de comunicació i a la terna dels premiats?

—Els que van presentar any rere any el meu nom feien la sensació de tenir més moral que l'Alcoyano. Jo, la veritat, tinc una mica d'orgull i no m'ha fet massa el pes aquesta presència tan seguida sense guanyar el premi. Ara ha arribat l'assumpte a un moment en què el meu major mèrit sembla ja ser que estic a punt de cumplir 69 anys.

—¿Ha estat el millor regal d'aniversari que podrien fer-li?

—Home, un Premi de les Lletres Valencianes, aquell que diga no li fa goig és un mentider. De tota manera, el Doctorat de la Politècnica m'emociona molt més.

—Vostè ha donat sempre la imatge del crític compromès... Des d'ara mateix, quan sembla que totes aquestes coses estiguen devaluades, ¿com veu la seva posició?

—Hi ha molts que reconeixen que contra Franco es vivia millor. La veritat és que aleshores era necessari prendre una posició determinada i així vaig fer-ho.

—Va participar en la guerra civil de molt jove.

—Sí, tenia 17 anys, vaig estar a València. Després em van enviar al front a dirigir un periòdic —van confiar molt en mi—, però quan vaig arribar no hi vaig trobar res, ni maquinària, ni res, perquè la desbandada era general. Més tard, a Madrid, em van fer director d'una revista per als fronts d'aquesta zona, es deia *Trincheras*. Jo vaig començar, doncs, com tothom, amb una afició molt forta per la literatura, havia llegit molt i potser hauria fet carrera com a escriptor, però en acabar la guerra civil tot se'n va anar en orris i era molt difícil publicar. Vaig haver d'oblidar la carrera literària.

—El 1953 és quan es publica el seu primer llibre...

—Sí, són una mena d'assagets, encara que el tema predominant és la literatura, només alguns articles sobre art anuncien la meua vocació futura.

—¿Com era el panorama de la crítica d'art aleshores?

—Era una època en què l'accés a la informació era prou difícil. Jo vaig investigar molt les avantguardes.

—Aquesta opció li devia procurar molts maldecaps.

—Era difícil en l'època de Franco. No obstant, es van anar fent coses, com una primera exposició en els locals de Falange, o patrocinada per ells, que estava bastant bé. Era il·lustrativa. També teníem Pedro de València, que ja havia participat en el pavelló de la República l'any 1937; utilitzava un pseudònim prou divertit: Pedrusco.

—Vostè va participar en la formació del grup Parpalló. ¿Com va anar aquell projecte?

—Quan la situació es va tranquil·litzar un poc, es van poder fer més coses, encara que al costat del terme *avantguarda* estava sempre l'acusació de comunista. El grup va nàixer de la necessitat de reunir-se per a fer coses, ja que individualment no es podia fer res.

—Aquell interès inicial per l'art medieval el va canviar ben aviat per l'art modern. ¿Es va penedir molt d'això?

—M'entusiasmava l'art medieval i encara m'entusiasma, però com vivim en una economia de mercat, em vaig haver de dedicar a l'art modern; cal dir, però, que mai m'ha donat diners això d'escriure. També totes les publicacions del grup Parpalló ens les havíem de pagar nosaltres, tret d'alguna ajuda de l'Institut Iberoamericano.

—Tornant al grup Parpalló, ¿quines eren les idees inicials?

—Des d'un principi la idea era fer-

nos costat entre nosaltres, més tard el grup va decantar-se cap a un art constructiu o geomètric. La primera exposició d'art abstracte es va fer aquí, encara que per una casualitat. La va organitzar el Museo de Arte Contemporáneo i com Juan Fernández del Amo n'era el director, la va portar a València. Es va intentar que hi foren presents totes les tendències del moment i va resultar una cosa prou interessant.

—*¿Caldria fer una retrospectiva ara del grup?*

—La retrospectiva, jo la veig impossible, perquè l'obra està molt dispersa.

—*¿Ideològicament tots vostès eren d'esquerres o hi havia una varietat?*

—Hi havia de tot, molta gent compromesa, però també els que practicaven l'apoliticisme més extrem.

—*Parlant de temes més actuals, ¿creu vostè que són els directors dels museus els que estan marcant les directrius i les modes en l'art actual?*

—Avui es dona una culturra oficial regentada o, millor dit, orientada pels funcionaris culturals i després hi ha les grans galeries i els grans marxants, que han tingut i tenen un pes molt gran en l'art contemporani. També els crítics poden inventar-se moviments artístics, com el senyor Bonito Oliva, que va fabricar tot aquell *boom* de la transavantguarda, i que va durar el que va durar la moda.

—*Vostè com a membre del Consell Valencià de Cultura, ¿què pensa de les crítiques que rep sobre el fet de ser un òrgan quasi decoratiu?*

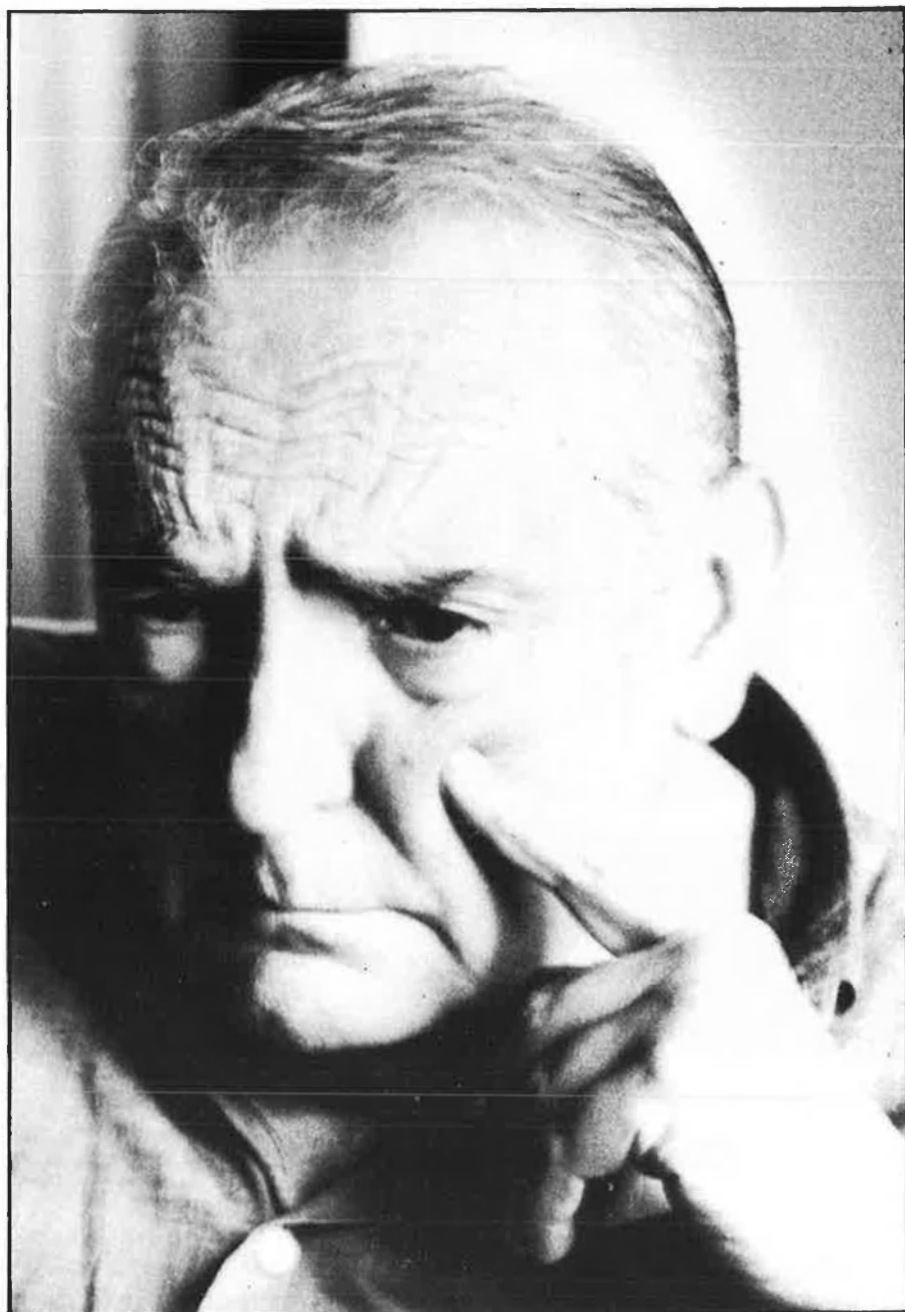
—El Consell Valencià ha pecat des del principi d'ambigüitat. Per una part, se l'assenyala com l'òrgan consultiu i assessor de la Generalitat valenciana, i de l'altra, se'l faculta per a elaborar els seus plans d'actuació autònomament. Però després, ¿què passa? Si la primera que no consulta és la Generalitat, ¿com volen que ho facen altres entitats?

—*Vist des de fora, el Consell dona una imatge, per dir-ho d'alguna manera, massa eclèctica, ¿no?*

—Aquesta heterogeneïtat del Consell de Cultura es un reflex del que són les Corts. En les Corts es pacta, i el Consell reflecteix aquest pacte.

—*¿Què pensa d'aquesta febre d'or que s'ha propagat a l'entorn de l'art?*

—Un cas concret, en l'última edició d'ARCO s'ha venut tota l'obra exposada. Hi ha hagut galeries que van haver de reposar urgentment per falta de material. Una de les causes, si no la

RAFA GIL

«No tinc ni el temperament ni el sistema nerviós per a ser polític».

principal de tot aquest *boom*, caldria buscar-la, com ja s'ha assenyalat, en raons fiscals. Jo no tinc proves, però és evident que allí els diners negres anaven que volaven. Un tant per cent elevadíssim de les vendes es fa amb diners negres. Una persona arriba, compra, i sense rebut de cap classe o que conste en algun lloc, s'endú un quadre sota el braç. El *boom* de la passada fira d'ARCO sols és comparable al *boom* de les primes úniques.

—*Vostè va participar en el desaparegut Partit Socialista Popular.*

—En allò que s'ha anomenat període de transició democràtica vaig plantejar-me una col·laboració més activa. Per a mi, això no suposava una

singularitat, per dir-ho d'alguna manera, jo havia estat afiliat durant la guerra a les joventuts socialistes unificades, i mirant l'oferta que existia vaig decidir-me pel PSP. A València estava dirigit per Manuel Sánchez Ayuso, que era un home de confiança de Tierno. Vaig entrar i em van fer president, president del Partit Socialista Popular del País Valencià. I hi vaig estar fins a la seua dissolució. El PSP valencià estava plagat de gent molt preparada, molt lluitadora, i a mi em tocava fer la funció pacificadora, aquesta fou la tasca principal que vaig fer allí dins. Però jo no tinc ni el temperament ni el tarannà, ni tampoc el sistema nerviós per a ser polític. □